

ที่ นร 0205/ว 17

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กท 10300

7 กุมภาพันธ์ 2543

เรื่อง รายงานเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540

เรียน กระทรวง พวง กรม

- อ้างถึง 1. หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร 0205/ว 219 ลงวันที่ 30 ธันวาคม 2541
2. หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร 0205/ว 184 ลงวันที่ 2 ธันวาคม 2542

- สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. สำเนาหนังสือสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ นร 1311/99 ลงวันที่ 7 มกราคม 2543
2. สำเนาหนังสือสำนักงบประมาณ ส่วนมาก ที่ นร 0403/7422
ลงวันที่ 24 มกราคม 2543
3. สำเนาหนังสือสำนักงาน ก.พ. ส่วนมาก ที่ นร 0703/122
ลงวันที่ 31 มกราคม 2543

ตามที่ได้มีมติคณะรัฐมนตรีรับทราบและเห็นชอบแนวทางการดำเนินการเพื่อให้นักหน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติ และการกำหนดวิธีติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ความละเอียดแล้ว นั้น

รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (คุณหญิงสุพัตรา มาศดิตถ์) ประธานกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ได้ขอให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีทราบรายงานเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ประจำปี พ.ศ. 2542 และพิจารณาให้หน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติตามแนวทางข้อเสนอของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ รวม 5 ข้อ ซึ่งสำนักงบประมาณและสำนักงาน ก.พ. ได้เสนอความเห็นมาเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีด้วย ความละเอียดปรากฏตามสำเนาหนังสือที่ส่งมาด้วยนี้

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2543 ลงมติรับทราบรายงานเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ประจำปี พ.ศ. 2542 และเห็นชอบว่าให้หน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติตามแนวทางข้อเสนอของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ทั้ง 5 ข้อ

มติที่ประชุมข้อ 2 ว่าได้ข้อความว่า "ตามที่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้ให้ความเห็นชอบ" ออก

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายวิญญู เจริญงาม)

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สำนักบริหารการประชุมคณะรัฐมนตรี

โทร. 2800391 โทรสาร 2810627

ที่ นร 1311/ 99

สำนักนายกรัฐมนตรี

ทำเนียบรัฐบาล กทม. 10300

๗ มกราคม 2543

เรื่อง รายงานเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายงานสรุปการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540
ประจำปี พ.ศ. 2542

1. ความเป็นมา

คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 มาตรา 28 ในการสอดส่องดูแลให้คำแนะนำ และให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐและหน่วยงานของรัฐในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติฯ การเสนอแนะในการตราพระราชกฤษฎีกา และการออกกฎกระทรวง หรือ กฎระเบียบของคณะกรรมการรัฐมนตรีตามพระราชบัญญัติฯ พิจารณาให้ความเห็นเรื่องร้องเรียนของบุคคลต่อหน่วยงานของรัฐว่าไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติฯ การพิจารณาส่งคำอุทธรณ์ให้คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารแต่ละสาขา และจัดทำรายงานเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้เสนอคณะกรรมการรัฐมนตรีเป็นครั้งคราวตามความเหมาะสม แต่อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการจึงได้จัดทำรายงานเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติฯ ประจำปี พ.ศ. 2542 เพื่อรายงานให้คณะกรรมการรัฐมนตรีทราบ

2. ผลการดำเนินงานในปี 2542

2.1 การดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องร้องเรียนและอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ

(1) จากการพิจารณาสถิติเรื่องร้องเรียนและอุทธรณ์ ของสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ซึ่งเป็นหน่วยงานธุรการและวิชาการของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการพบว่า ในปี 2542 (ณ สิ้นเดือนพฤศจิกายน 2542) มีผู้ร้องเรียนและอุทธรณ์จำนวน 191 ราย แยกเป็นเรื่องร้องเรียน

113 ราย และอุทธรณ์ 78 ราย ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนเรื่องร้องเรียนและอุทธรณ์ในปี พ.ศ. 2541 ซึ่งมีรวมทั้งสิ้น 44 ราย จะเห็นได้ว่าในปี พ.ศ. 2542 มีจำนวนเพิ่มขึ้นถึง 147 ราย แสดงให้เห็นว่าประชาชนเริ่มตระหนักและเข้าใจถึงสิทธิ และวิธีการตามกฎหมายว่าจะสามารถได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารที่ต้องการได้อย่างไรมากขึ้น และแสดงให้เห็นว่าประชาชนเกิดความตื่นตัวในการใช้สิทธิตามกฎหมายมากขึ้นแล้ว แต่อีกด้านหนึ่งก็อาจแสดงให้เห็นว่าหน่วยงานของรัฐหลายแห่งยังไม่มีความพร้อม หรือยังไม่มีความเข้าใจในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารฯ ดีพอ จึงทำให้มีเรื่องร้องเรียนและอุทธรณ์เพิ่มมากขึ้น

(2) เรื่องร้องเรียน ในปี 2542 จำนวน 113 ราย ได้ดำเนินการเสร็จสิ้นแล้วจำนวน 80 เรื่อง อยู่ระหว่างดำเนินการ 33 เรื่อง ทั้งนี้เรื่องที่ประชาชนร้องเรียน ส่วนใหญ่จำนวนร้อยละ 88 ของเรื่องที่ยื่นเรื่องทั้งหมดเป็นเรื่องร้องเรียนว่าหน่วยงานของรัฐไม่อำนวยความสะดวก ไม่จัดหาข้อมูลข่าวสารที่ต้องการให้ที่เหลืออีก จำนวนร้อยละ 12 เป็นการร้องขอความเป็นธรรม ซึ่งเป็นการร้องเรียนที่ไม่เข้าข่ายของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ

(3) สำหรับเรื่องอุทธรณ์ในปี พ.ศ. 2542 จำนวน 78 ราย ได้ส่งเรื่องที่อุทธรณ์เข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร จำนวน 57 เรื่อง ที่เหลืออีกจำนวน 21 เรื่อง อยู่ระหว่างการดำเนินการเรื่องเอกสารและการเตรียมข้อเท็จจริงต่าง ๆ โดยสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการก่อนนำเสนอเข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร โดยเรื่องที่เข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ได้มีคำวินิจฉัยแล้วรวม 38 เรื่อง มีมติให้ยุติเรื่องรวม 6 เรื่อง เนื่องจากผู้ร้องขอถอนเรื่องหรือได้นำเรื่องเข้าฟ้องในศาลแล้วจึงยังคงเหลือเรื่องที่อยู่ระหว่างการพิจารณาของกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร อีกจำนวน 13 เรื่อง ทั้งนี้ประมาณร้อยละ 90 ของเรื่องอุทธรณ์ที่มีคำวินิจฉัยแล้วทั้งหมดได้มีคำวินิจฉัยให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามที่ผู้ร้องอุทธรณ์ไว้

(4) ในการพิจารณาเรื่องอุทธรณ์ของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร มีกรณีศึกษาที่สำคัญที่มีปัญหาในการปฏิบัติตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารและเป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจอย่างมากของประชาชน 3 กรณี คือ

กรณีที่ 1 กรณีอุทธรณ์ของผู้ปกครองที่ขอให้เปิดเผยคะแนนและกระดาษคำตอบของนักเรียนที่สอบเข้าโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ซึ่งมีปัญหการปฏิบัติตามคำวินิจฉัยให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารในระยะแรกพบว่าหน่วยงานของรัฐยังไม่พร้อมและยังขาดความรู้ความเข้าใจที่จะให้มีการเปิดเผยข้อมูลเนื่องจากการเปิดเผยจะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงแนวทางปฏิบัติและบรรทัดฐานในการเปิดเผยข้อมูลในอนาคต รวมทั้ง คำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารจำเป็นที่จะต้องมียุทธศาสตร์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างเพียงพอเพื่อให้หน่วยงานของรัฐนำไปปฏิบัติโดยไม่มีข้อสงสัยหรือปฏิบัติไม่ตรงกับคำวินิจฉัย อย่างไรก็ตามคำวินิจฉัย กรณีสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์นี้ได้ ส่งผลให้เกิด

แนวบรรทัดฐานใหม่ในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับผลคะแนนและกระดาษคำตอบแข่งขัน ซึ่งโรงเรียนต่าง ๆ ไม่เคยเปิดเผยมาก่อนต้องนำมาเปิดเผยให้ผู้เกี่ยวข้อง ปรากฏการณ์ใหม่ ๆ เหล่านี้ นอกจากจะทำให้ประชาชนได้ประโยชน์ในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่ตนสนใจแล้ว ยังเป็นบทเรียนที่สำคัญของการทำงานของหน่วยงานของรัฐที่จะต้องเรียนรู้การปฏิบัติงานตามข้อบัญญัติในกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการให้ถูกต้องครบถ้วน ต้องตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินงานที่ต้องเป็นไปอย่างโปร่งใส พร้อมทั้งจะให้ประชาชนตรวจสอบได้ตลอดเวลา

กรณีที่ 2 กรณีเปิดเผยข้อมูลการสอบสวนของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ (ป.ป.ป.) เกี่ยวกับการทุจริตการซื้อยาและเวชภัณฑ์ในกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งมีคำวิพากษ์วิจารณ์ถึงความเหมาะสม และผลกระทบที่อาจมีต่อบุคคลที่เกี่ยวข้อง สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการในฐานะหน่วยงานธุรการของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารจึงต้องทำงานร่วมกับกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารในการรวบรวมข้อเท็จจริงจากทุกฝ่ายปฏิบัติตามขั้นตอนของกฎหมายและวิธีพิจารณาเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องสมบูรณ์ในการทำคำวินิจฉัย

กรณีที่ 3 กรณีการให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสำเนาสัญญาซื้อขายสินเชื่อธุรกิจที่ทำขึ้นระหว่างองค์การเพื่อการปฏิรูประบบสถาบันการเงิน(ปรส.) กับบริษัทโกลด์แมนซาคส์(เอเชีย) จำกัด ตามคำวินิจฉัยคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารด้านเศรษฐกิจและการคลังของประเทศ แต่องค์การเพื่อการปฏิรูประบบสถาบันการเงิน ยังไม่ดำเนินการตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร โดยอ้างถึงสัญญาที่ทำไว้กับบริษัทโกลด์แมนซาคส์(เอเชีย) จำกัด ว่าการเปิดเผยจะต้องได้รับความยินยอมจากคู่สัญญาก่อน การไม่ปฏิบัติตามคำวินิจฉัยขององค์การเพื่อการปฏิรูประบบสถาบันการเงินจะส่งผลให้เกิดอุปสรรคในการบังคับใช้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการและเป็นอุปสรรคในการให้หน่วยงานของรัฐปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาลอย่างจริงจัง

2.2 การดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวกับการเสนอแนะในการตราพระราชกฤษฎีกาและการออกกฎกระทรวง

ในปี พ.ศ. 2542 คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้มีการดำเนินการที่เกี่ยวกับการออกประกาศ ระเบียบ และกฎกระทรวง รวม 4 ฉบับ คือ

(1) กฎกระทรวงฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2542) ออกตามความในพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 เพื่อกำหนดระดับเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจสั่งให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามมาตรา 20 (2) ซึ่งจะทำให้เกิดความชัดเจนในเรื่องของผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามมาตรา 15

(2) ประกาศคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการเรื่อง การเรียกค่าธรรมเนียมการขอสำเนา หรือขอสำเนาที่มีคำรับรองถูกต้อง ของข้อมูลข่าวสารของราชการตามที่กำหนดในมาตรา 9 วรรคสาม

1-(3) ระเบียบคณะ...

(3) ระเบียบคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ว่าด้วยอำนาจหน้าที่ วิธีพิจารณา และองค์คณะในการพิจารณาและวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร พ.ศ. 2542 ซึ่งเป็นการดำเนินการตามมาตรา 38

(4) ร่างระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ พ.ศ. (อยู่ระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ เพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบต่อไป) ระเบียบดังกล่าว จะช่วยให้การพิจารณาตัดสินใจของหน่วยงานของรัฐในการเปิดเผยหรือไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนทำได้โดยมีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจน และง่ายต่อการตัดสินใจมากขึ้น ตามมาตรา 16

2.3 ด้านการสอดส่องดูแลให้คำแนะนำและให้คำปรึกษาตลอดจนการติดตามผลการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ของหน่วยงานรัฐ

(1) การกำหนดแนวทางในการดำเนินงาน สำหรับหน่วยงานของรัฐเพื่อถือปฏิบัติ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามคำปรึกษาแนะนำหรือความเห็นของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ คำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยข้อมูลข่าวสาร และการขอความร่วมมือจากสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ซึ่งแนวทางดังกล่าวนี้ได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 9 มีนาคม 2542 ให้หน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติต่อไป

(2) การกำหนดแนวทาง และวิธีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติ เพื่อให้หน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติ ซึ่งแนวทางและวิธีการดังกล่าวได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน 2542 เพื่อให้หน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติต่อไป

2.4 ด้านการให้คำปรึกษาแนะนำและกำกับการดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

เนื่องจากจำนวนเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการซึ่งมีหน้าที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานวิชาการและธุรการให้แก่คณะกรรมการและคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารรวมทั้งการประสานงานกับหน่วยงานของรัฐ และการให้คำปรึกษาแก่เอกชนเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการมีจำนวนจำกัด จึงต้องมีการสนับสนุนการดำเนินการดำเนินงานอย่างใกล้ชิด กล่าวคือ

(1) การกำหนดให้มีอนุกรรมการเพื่อสนับสนุนปฏิบัติงาน

(2) การให้คำปรึกษาแนะนำผ่านการประชุมผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ซึ่งจัดประชุมเป็นพิเศษนอกเหนือจากการประชุมคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ตามปกติ

3. แนวทางการดำเนินงานของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการในปี พ.ศ. 2543

ในปี พ.ศ. 2543 คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้กำหนดแนวทางการปฏิบัติงานโดยเน้นที่การพัฒนาศักยภาพของสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ เพื่อให้สามารถดำเนินการได้

/ อย่างมีประสิทธิภาพ...

อย่างมีประสิทธิภาพในการสนับสนุนการสร้างความรู้ความเข้าใจให้เกิดการปฏิบัติตามกฎหมายข้อมูลข่าวสาร ในหน่วยงานของรัฐ ตลอดจนทำการเฝ้าระวังติดตามการดำเนินงานในหน่วยงานของรัฐอย่างจริงจังและต่อเนื่อง โดยมีแผนการดำเนินงานที่สำคัญคือ

3.1 การเร่งส่งเสริมและพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับสาระสำคัญ ประโยชน์และ แนวทางการใช้สิทธิตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารทั้งของหน่วยงานภาครัฐ องค์กรประชาชน สื่อมวลชน และประชาชนโดยทั่วไป

3.2 การส่งเสริมและสนับสนุนให้หน่วยงานของรัฐมีการปรับปรุงระบบงานที่เกี่ยวข้องกับ ข้อมูลข่าวสารของราชการ ของหน่วยงานนั้น เช่น ระบบงานสารบรรณข้อมูลข่าวสาร ระบบการพิจารณาเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ให้สามารถให้บริการหรือใช้ประโยชน์ ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด

3.3 การดำเนินการให้มีการตรวจสอบติดตามประเมินผลการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติ ข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานของรัฐทุกหน่วยงาน ในทุก ๆ ด้าน เพื่อนำผลมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายได้มากยิ่งขึ้น

3.4 การสนับสนุนและส่งเสริมการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานของสำนักงาน คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ซึ่งมีจำนวนบุคลากรที่จำกัดมาก ให้สามารถรองรับหรือสนองตอบต่อการดำเนินงานทุกด้านได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.5 การศึกษาระบบกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวเนื่องโดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล ทั้งนี้เพื่อพัฒนาองค์ความรู้และเป็นพื้นฐานในการตรากฎหมายหรือปรับปรุงกฎหมายต่อไป

4. ข้อเสนอเพื่อพิจารณา

จากการปฏิบัติงานในปี พ.ศ. 2542 ที่ผ่านมาได้พบปัญหาอุปสรรคหลายประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการให้ความร่วมมือของหน่วยงานของรัฐในการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติฯ ซึ่งเป็น ผลมาจากการขาดความรู้ ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่ต่อพระราชบัญญัติฯ นี้ ทั้งในระดับผู้บริหารและผู้ปฏิบัติ คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการจึงขอเสนอเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา มีมติ ดังนี้

4.1 กำชับหน่วยงานของรัฐทุกแห่ง ให้เร่งรัดการปฏิบัติตามบทบัญญัติของกฎหมาย และการให้บริการข้อมูลข่าวสารของราชการต่อประชาชนตามแนวทางมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 29 ธันวาคม 2541 โดยเคร่งครัด

4.2 เพื่อให้สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการเป็นองค์กรที่สามารถ ปฏิบัติงานตอบสนองเจตนารมณ์ของกฎหมายได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพในทุก ๆ ด้าน จึงขอให้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาสนับสนุนงบประมาณ อัตราค่าจ้างและการพัฒนาบุคลากรที่เหมาะสม ตามที่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้ให้ความเห็นชอบ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการปฏิบัติงาน

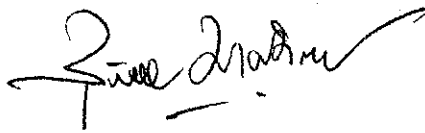
4.3 ให้กรรมการผู้แทนส่วนราชการในคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ที่ได้รับมอบหมายจากผู้แทนโดยตำแหน่งตามกฎหมาย ปฏิบัติงานในฐานะกรรมการอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลาอย่างน้อย 2 ปี เพื่อให้การดำเนินงานในหน่วยงานของรัฐเป็นไปอย่างต่อเนื่องและเกิดผลในทางปฏิบัติอย่างจริงจัง

4.4 เพื่อให้การพัฒนางานข้อมูลข่าวสารดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง ให้สำนักนายกรัฐมนตรี และหน่วยงานของรัฐทุกแห่ง พิจารณากำหนดแนวทางการพัฒนางานบริหารข้อมูลข่าวสารงานสารบรรณ ให้เป็นระบบและอ้างอิงทั่วถึงกันได้ทั่วประเทศ

4.5 ให้คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนพิจารณาวางระบบการประเมินผลงานเพื่อเลื่อนขั้นระดับเจ้าหน้าที่ของรัฐตั้งแต่ระดับ 7 ขึ้นไป โดยให้คำนึงถึงการพัฒนาความรู้ และความสามารถด้านการบริหารงานให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง และให้คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนพิจารณาลักษณะของการสอบแข่งขันบุคคลเข้ารับราชการในตำแหน่งนิติกร ต้องผ่านการสอบความรู้วิชากฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองและกฎหมายข้อมูลข่าวสารในฐานะเป็นวิชาบังคับควบคู่กับความรู้เกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยการบริหารราชการแผ่นดินด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำเสนอกองรัฐมนตรีเพื่อโปรดทราบ และพิจารณามีมติให้หน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติตามแนวทางข้อเสนอของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(คุณหญิงสุพัตรา มาศดิตถ์)

รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

ประธานกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

โทร.2818552-3

โทรสาร 2818543

รายงานสรุปการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540

ประจำปี พ.ศ. 2542

คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ตามมาตรา 28 ในการสอดส่องดูแลให้คำแนะนำและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐและหน่วยงานของรัฐในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติฯ การเสนอแนะในการตราพระราชกฤษฎีกาและการออกกฎกระทรวง หรือ กฎระเบียบของคณะรัฐมนตรีตามพระราชบัญญัติฯ การพิจารณาให้ความเห็นเรื่องร้องเรียนของบุคคลกรณีกล่าวโทษหน่วยงานของรัฐว่าไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติฯ และการพิจารณาส่งคำอุทธรณ์ให้คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารแต่ละสาขา โดยให้คณะกรรมการฯ จัดทำรายงานเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้เสนอคณะรัฐมนตรีเป็นครั้งคราวตามความเหมาะสมแต่อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการจึงได้จัดทำรายงานเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติ ประจำปี พ.ศ. 2542 เพื่อรายงานให้คณะรัฐมนตรีเพื่อทราบ ดังนี้

1. การดำเนินงานของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

ในปี พ.ศ. 2542 คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ซึ่งมีหน้าที่สำคัญตามมาตรา 28 ของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารฯ หลายประการ ได้ปฏิบัติหน้าที่ให้คำปรึกษา แนะนำพิจารณาเรื่องร้องเรียน และการเสนอแนะในการตราพระราชกฤษฎีกาและการออกกฎกระทรวง รวมตลอดถึงการสอดส่องดูแลให้หน่วยงานของรัฐ ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติฯ อย่างจริงจัง ทั้งนี้ การปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติฯ ในปี พ.ศ. 2542 โดยหน่วยงานของรัฐ มีจุดเริ่มต้นที่สำคัญจากมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 29 ธันวาคม 2541 ที่กำหนดให้หน่วยงานของรัฐในระดับกระทรวง ทบวง กรม ถือเป็นนโยบายสำคัญในปีงบประมาณ 2542-2543 ที่จะต้องเร่งรัดการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดผลอย่างจริงจัง โดยจะต้องจัดให้มีโครงการประชุม สัมมนา หรือฝึกอบรม เพื่อให้เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานมีความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติฯ อย่างต่อเนื่อง รวมถึงการให้แต่งตั้งผู้รับผิดชอบการปฏิบัติ ในหน่วยงานให้ชัดเจน และเร่งรัดพัฒนาให้บริการด้านข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานให้เป็นไปโดยมีประสิทธิภาพเป็นที่ยอมรับของประชาชน มติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวได้ส่งผลให้หน่วยงานของรัฐเร่งสร้างความรู้ความเข้าใจกับเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานอย่างกว้างขวางเพื่อเป็นจุดเริ่มต้นของการปฏิบัติโดยครบถ้วน ถูกต้องตามกฎหมาย การดำเนินงานในปี 2542 ในภาพรวมจึงถือเป็นปีแห่งการขยายฐานการรับรู้กฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการทั้งในภาครัฐและประชาชน ซึ่งสามารถสรุปผลการดำเนินงานได้ดังนี้

1.1 การกำหนดแนวทางในการดำเนินการสำหรับหน่วยงานของรัฐ ในการปฏิบัติ

ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540

จากการติดตามผลการดำเนินงานตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 29 ธันวาคม 2541 และการดำเนินงานทั่วไปในภาพรวมแล้ว พบว่าภายหลังที่มีคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารออกไปแล้ว หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องหลายแห่งมิได้เร่งรัดดำเนินการตามคำวินิจฉัยในเวลาอันควร และยังมีปัญหากรณีหน่วยงานของรัฐบางแห่งมิได้เร่งรัดดำเนินการตามความเห็นของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ และการให้ข้อเท็จจริงแก่สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการเพื่อเสนอคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการประกอบการพิจารณาให้ความเห็นเรื่องร้องเรียนหรือเสนอคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการ สาขาต่าง ๆ ประกอบการพิจารณาอุทธรณ์ของผู้ยื่นอุทธรณ์คำสั่งของหน่วยงานของรัฐ เป็นเหตุให้การบังคับใช้กฎหมายไม่บรรลุผลดีเท่าที่ควร ซึ่งอาจจะส่งผลกระทบต่อสิทธิการรับรู้ข่าวสารของประชาชน ที่ถือเป็นหัวใจสำคัญของการรักษาการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติฯ นี้ได้ เพื่อเป็นการป้องกันรักษาสิทธิของประชาชนไม่ให้ถูกระทบ และให้หน่วยงานต่าง ๆ ได้ยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติเป็นแบบแผนเดียวกัน คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ จึงได้กำหนดแนวทางในการดำเนินการสำหรับหน่วยงานของรัฐเพื่อถือปฏิบัติในเรื่องดังกล่าวนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา และคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 9 มีนาคม 2542 เห็นชอบเพื่อให้หน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติดังนี้

(1) เมื่อคณะกรรมการฯ ซึ่งมีอำนาจตามมาตรา 28 ได้สอดส่องดูแล พบปัญหาในทางปฏิบัติ และให้คำปรึกษา แนะนำ หรือให้ความเห็นเรื่องร้องเรียนต่อเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานของรัฐแล้ว ต้องถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด โดยเร่งรัดดำเนินการเป็นกรณีด่วนที่สุด

(2) เมื่อสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ (สขร.) ขอความร่วมมือ ให้หน่วยงานของรัฐทุกแห่งให้ความสำคัญและให้ความร่วมมือ ในการเร่งรัดจัดส่งเอกสารหรือให้ข้อเท็จจริง

(3) เมื่อมีคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยฯ และแจ้งให้หน่วยงานของรัฐทราบแล้ว ให้หน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติตามคำวินิจฉัยโดยเคร่งครัดภายใน 7 วันนับแต่วันที่ได้รับทราบ

(4) หากหน่วยงานของรัฐ มีปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติตามความเห็นของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสาร หรือการให้ความร่วมมือกับสำนักงานฯ หรือ การปฏิบัติตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยฯ ให้แจ้งเหตุผลต่อสำนักงานฯ โดยเร็ว หากไม่ปฏิบัติตามและไม่มีเหตุผลที่สมควรให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาลงโทษทางวินัยทุกกรณี

1.2 การพิจารณาเรื่องร้องเรียน

มีเรื่องร้องเรียนมายังสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

(ณ สิ้นเดือนพฤศจิกายน 2542) รวม 113 เรื่อง ยุติแล้ว 80 เรื่อง อยู่ระหว่างการดำเนินการของสำนักงานฯ 33 เรื่อง ทั้งนี้ เรื่องที่ร้องเรียนมักจะเป็นเรื่องที่มีปัญหาในการปฏิบัติ เช่น มีความไม่ชัดเจนในแนวทางปฏิบัติ ขาดต่อการตัดสินใจของหน่วยงานของรัฐว่าจะจัดหาให้ประชาชนผู้ร้อง ขอได้อย่างไร หรือไม่

/ โดยเรื่องร้อง...

โดยเรื่องร้องเรียนทั้งหมดร้อยละ 88 เป็นการร้องเรียนเกี่ยวกับการที่หน่วยงาน ของรัฐไม่อำนวยความสะดวกในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของประชาชน และการไม่จัดหาข้อมูลให้ตามที่ร้องขอ และร้อยละ 12 เป็นการร้องขอความเป็นธรรม ซึ่งเป็นการร้องเรียนที่ไม่เข้าข่ายของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ หน่วยงานของรัฐที่ถูกร้องเรียนมากที่สุด สามอันดับแรกคือ หน่วยงานราชการในส่วนภูมิภาค จำนวนร้อยละ 24 ซึ่งส่วนใหญ่เป็นหน่วยงานสังกัดกระทรวงมหาดไทย และกระทรวงศึกษาธิการ รองลงมาได้แก่หน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่นจำนวนร้อยละ 17 ซึ่งได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล และ สุขาภิบาล และทบวงมหาวิทยาลัยจำนวนร้อยละ 17

(ดูรายละเอียดข้อมูลเรื่องการร้องเรียนจำแนกตามกระทรวง ทบวง กรม ตามตาราง 2)

1.3 การตราพระราชกฤษฎีกาและการออกกฎกระทรวง ในปี พ.ศ. 2542 คณะกรรมการฯ ได้ออกประกาศระเบียบและกฎกระทรวงตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารฯ จำนวน 4 ฉบับ คือ

(1) กฎกระทรวงฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2542) ออกตามความในพระราชบัญญัติข้อมูล ข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 เพื่อกำหนดระดับเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจสั่งให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามมาตรา 20 (2) ซึ่งจะก่อให้เกิดความชัดเจนในเรื่องของผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ตามมาตรา 15

(2) ประกาศคณะกรรมการข้อมูลข่าวสาร เรื่อง การเรียกค่าธรรมเนียมการขอสำเนา หรือ ขอสำเนาที่มีคำรับรองถูกต้องของข้อมูลข่าวสารของราชการ ตามที่กำหนดในมาตรา 9 วรรคสาม เพื่อให้การเรียกเก็บค่าธรรมเนียมดังกล่าวเป็นไปด้วยความเหมาะสมและเป็นแนวทางเดียวกัน

(3) ระเบียบคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ว่าด้วยอำนาจหน้าที่ วิธี พิจารณา และองค์คณะในการพิจารณาและวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร พ.ศ. 2542 ซึ่ง เป็นการดำเนินการตามมาตรา 38

(4) ร่างระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ พ.ศ. (อยู่ระหว่าง การพิจารณาของคณะกรรมการฯ เพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบต่อไป) ระเบียบดังกล่าว จะช่วยให้การพิจารณาตัดสินใจของหน่วยงานของรัฐในการเปิดเผยหรือไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนทำได้ โดยมีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจน และง่ายต่อการตัดสินใจมากขึ้น ตามมาตรา 16

2. การดำเนินงานคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

2.1 คณะกรรมการวินิจฉัยฯ ซึ่งแต่งตั้งโดยคณะรัฐมนตรีมีทั้งหมด จำนวน 5 คณะ ได้แก่ คณะกรรมการวินิจฉัยฯ ด้านต่างประเทศและความมั่นคงของประเทศ คณะกรรมการวินิจฉัยฯ ด้านเศรษฐกิจ และการคลังของประเทศ คณะกรรมการวินิจฉัยฯ ด้านสังคมการบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้ กฎหมาย คณะกรรมการวินิจฉัยฯ ด้านการแพทย์และสาธารณสุข และคณะกรรมการวินิจฉัยฯ ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี อุตสาหกรรมและการเกษตร แต่ในทางปฏิบัติมีเพียง 2 คณะที่มีเรื่องอุทธรณ์นำเสนอ

/ เพื่อวินิจฉัย

เพื่อวินิจฉัย คือ คณะกรรมการวินิจฉัยฯ สาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินฯ และคณะกรรมการวินิจฉัยฯ สาขาเศรษฐกิจและการคลังของประเทศ และเนื่องจากการพิจารณาเพื่อวินิจฉัยเรื่องอุทธรณ์แต่ละเรื่องมีข้อมูลจำนวนมากตลอดจนต้องรับฟังข้อเท็จจริงจากผู้ที่เกี่ยวข้องด้วยทำให้คณะกรรมการวินิจฉัยฯ ต้องมีการพิจารณาการพิจารณาจำนวนมาก ดังนั้นคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ จึงได้นำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารด้านสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมาย เพิ่มเติมจำนวน 9 คน และคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารด้านเศรษฐกิจและการคลังของประเทศเพิ่มเติม จำนวน 4 คน โดยคณะกรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติมนี้ได้คัดเลือกจากคณะกรรมการวินิจฉัยฯ อีก 3 สาขา ที่ยังมีการพิจารณาไม่มากนัก ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบเมื่อวันที่ 14 กันยายน 2542 ทั้งนี้มีเรื่องอุทธรณ์มายังสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสาร (ณ สิ้นเดือนพฤศจิกายน 2542) รวม 78 เรื่อง ในจำนวนนี้ จำนวนร้อยละ 90 เป็นเรื่องเกี่ยวกับการบริหาร ราชการแผ่นดิน และจำนวนร้อยละ 10 เป็นเรื่องเกี่ยวกับเศรษฐกิจ หน่วยงานของรัฐที่ถูกอุทธรณ์มาก ที่สุด สามอันดับแรก คือ หน่วยงานในสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี จำนวนร้อยละ 24 ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ รองลงมาคือ หน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่นจำนวน ร้อยละ 20 และหน่วยงานอิสระจำนวน ร้อยละ 20 ได้แก่ ธนาคารแห่งประเทศไทย องค์การเพื่อการปฏิรูประบบสถาบันการเงิน (ดูรายละเอียดข้อมูลเรื่องการอุทธรณ์จำแนกตามกระทรวง ทบวง ตามตารางที่ 3)

2.2 เรื่องอุทธรณ์ทั้งหมดจำนวน 78 เรื่องได้มีการนำเข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารฯ แล้วจำนวน 57 เรื่อง แยกเป็นเรื่อง que เข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการวินิจฉัยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินฯ จำนวน 49 เรื่อง และคณะกรรมการวินิจฉัยข้อมูลข่าวสารสาขาเศรษฐกิจและการคลังของประเทศ จำนวน 8 เรื่อง โดยเรื่องอุทธรณ์ที่นำเข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการวินิจฉัยฯ นี้ จำนวน ร้อยละ 56 เป็นการอุทธรณ์เกี่ยวกับการขอข้อมูลผลการสอบสวนทางวินัย ร้อยละ 23 เป็นการขอข้อมูลในเรื่องที่อยู่ในความสนใจของประชาชนในขณะนั้น ๆ เช่น ผลการสอบสวนการทุจริตในการจัดซื้อยาและเวชภัณฑ์ของกระทรวงสาธารณสุข การประมูลซื้อขายสินทรัพย์ของ ปรส. เป็นต้น และร้อยละ 21 เป็นการขอข้อมูลอื่นๆ เช่น สัญญาสัมปทาน และรายงานการประชุม ฯลฯ โดยเรื่องอุทธรณ์ที่เข้าสู่คณะกรรมการวินิจฉัยฯ ทั้ง 57 เรื่องคณะกรรมการฯ ได้ดำเนินการพิจารณาวินิจฉัยแล้ว 38 เรื่อง มีมติยุติเรื่อง 6 เรื่อง เนื่องจากผู้ร้องได้ขอถอนเรื่องหรือนำเรื่องส่งฟ้องศาลแล้ว และอยู่ระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมการวินิจฉัยฯ จำนวน 13 เรื่อง สำหรับเรื่องอุทธรณ์อีกจำนวน 21 เรื่อง ขณะนี้อยู่ระหว่างดำเนินการเกี่ยวกับเอกสาร และการเตรียมข้อเท็จจริงต่าง ๆ ของสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ซึ่งทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการก่อนนำเข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการวินิจฉัยฯ

2.3 กรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ซึ่งเป็นกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งโดยคณะรัฐมนตรี ได้ปฏิบัติงานด้วยความเสียสละ ตั้งใจเป็นอย่างยิ่ง แม้จะไม่ได้รับค่าตอบแทนหรือได้รับค่า

/ ตอบแทนเป็น...

ตอบแทนเป็นค่าเบี้ยประชุมในอัตราที่ต่ำ เมื่อเทียบกับความรับผิดชอบก็ตาม เพราะการพิจารณาวินิจฉัยต้องดำเนินการโดยบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถสูง และต้องทำด้วยความระมัดระวังเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นองค์กรที่ทำหน้าที่เป็นเสมือนองค์กรตุลาการ คำวินิจฉัยมีผลกระทบต่อนโยบายสาธารณะและประโยชน์ได้เสียของบุคคลต่าง ๆ มาก

2.4 ผลการวินิจฉัย เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย ที่เน้น “การเปิดเผยเป็นหลัก ปกปิดเป็นข้อยกเว้น” ตลอดจนวิสัยทัศน์ของรัฐบาลที่ว่า “รัฐรู้อะไร ประชาชนรู้สิ่งนั้น” เป็นอย่างดี กล่าวคือเรื่องอุทธรณ์ที่มีคำวินิจฉัยแล้วจำนวน 38 เรื่อง ได้มีข้อวินิจฉัยให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามที่ผู้ร้องอุทธรณ์จำนวน 34 เรื่อง คิดเป็นประมาณร้อยละ 90 ของเรื่องที่มีคำวินิจฉัยแล้วทั้งหมด เนื่องจากเหตุผล การปฏิเสธไม่เปิดเผยข้อมูลของหน่วยงานของรัฐส่วนใหญ่ เป็นการปฏิเสธที่ไม่เข้าลักษณะของข้อยกเว้นของกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ และในบางครั้งคณะกรรมการวินิจฉัยฯ พิจารณาแล้วพบว่า เหตุผลของหน่วยงานของรัฐที่ว่า การเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวจะก่อให้เกิดผลกระทบหรือความเสียหายต่อบุคคลอื่นหรือประเทศชาติโดยส่วนรวมนั้น ไม่มีเหตุผลที่น่าเชื่อถือ ทั้งนี้อาจเนื่องจากหน่วยงานของรัฐยังไม่เข้าใจกฎหมายข้อมูลข่าวสารฯ อย่างชัดเจนเพียงพอ อีกทั้งเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ยังอาจยึดติดกับความคิดเดิม ๆ ที่ว่าข้อมูลข่าวสารของราชการไม่จำเป็นที่ต้องให้ประชาชนได้รู้ หรือการเปิดเผยข้อมูลจะเป็นความเสี่ยงต่อตำแหน่งหน้าที่การงานของตน

2.5 ในการดำเนินงานของคณะกรรมการวินิจฉัยฯ ที่ผ่านมา มีกรณีศึกษาที่สำคัญที่เป็นเรื่องที่มีปัญหาในการปฏิบัติตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยฯ และเป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจของประชาชนอย่างมาก 3 กรณี ดังนี้

กรณีที่ 1 กรณีอุทธรณ์ของผู้ปกครองที่ขอให้เปิดเผยคะแนนและกระดาษคำตอบของนักเรียนที่สอบเข้าโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

กรณีนี้ข้อมูลที่ขอให้เปิดเผยเป็นเรื่องที่สถาบันการศึกษาต่าง ๆ ไม่เคยมีการเปิดเผยมาก่อน และคณะกรรมการได้มีคำวินิจฉัยให้โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เปิดเผยข้อมูลให้แก่ผู้ปกครองนักเรียนตามที่ร้องขอ ซึ่งในการปฏิบัติตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยฯ นั้น โรงเรียนสาธิตฯ ได้พยายามตีความมติของคณะกรรมการวินิจฉัย จึงเปิดเผยข้อมูลในลักษณะที่จำกัดและสร้างเงื่อนไข จนเป็นเหตุให้มีการร้องเรียนเพิ่มเติมเข้ามาสู่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารและคณะกรรมการวินิจฉัยฯ อีกโดยไม่จำเป็น กรณีดังกล่าวสะท้อนให้เห็นปัญหา 2 ประการ คือ

(1) หน่วยงานของรัฐยังไม่พร้อมที่จะให้มีการเปิดเผยข้อมูลต่อประชาชน ซึ่งเป็นสิทธิ และเจตนารมณ์ตามรัฐธรรมนูญ กรณีนี้จึงเป็นบทเรียนสำคัญของการทำงานของหน่วยงานของรัฐที่จะต้องเรียนรู้ การปฏิบัติงานตามข้อบัญญัติของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการให้ถูกต้องครบถ้วนและต้องตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินงานที่ต้องเป็นไปอย่างโปร่งใสพร้อมที่จะให้ประชาชนตรวจสอบได้ตลอดเวลา

(2) เนื่องจาก มติของคณะกรรมการวินิจฉัยฯ ในเรื่องดังกล่าว จะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงแนวทางปฏิบัติงานและบรรทัดฐานในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับผลคะแนนและกระดาษคำตอบการสอบแข่งขัน

/ ของสถาบัน...

ของสถาบันการศึกษานั้น ๆ ในอนาคต ดังนั้น การพิจารณาวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยฯ จึงจำเป็นที่จะต้องมียุทธศาสตร์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างเพียงพอ เพื่อให้สามารถพิจารณาและมีข้อวินิจฉัยที่ชัดเจน เพื่อให้หน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติ

กรณีที่ 2 กรณีเปิดเผยข้อมูลการสอบสวนของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ (ป.ป.ป.) เกี่ยวกับการทุจริตการจัดซื้อยาและเวชภัณฑ์ในกระทรวงสาธารณสุข มติของคณะกรรมการวินิจฉัยฯ กำหนดให้ ป.ป.ป. เปิดเผยข้อมูลแก่ผู้ขอทั้งหมดนั้น ได้มีคำพิพากษาชี้แจงถึงความเหมาะสม และผลกระทบที่มีต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องมาก โดยเฉพาะพยานบุคคลที่คณะกรรมการ ป.ป.ป. ได้กล่าวอ้างถึงในผลการสอบสวน รวมทั้งความขัดแย้งระหว่างกฎหมาย 2 ฉบับ คือ กฎหมายของ ป.ป.ป. และ กฎหมายข้อมูลข่าวสาร ปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้น มีประเด็นที่ต้องพิจารณาเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาดังกล่าวขึ้นอีกในอนาคต กล่าวคือ

(1) สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการซึ่งทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ต้องมีการประสานและหารือกันอย่างใกล้ชิดกับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับลักษณะของข้อมูลและผลกระทบของการเปิดเผยข้อมูล เพื่อสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ จะได้ประมวลข้อเท็จจริงและความเห็นเสนอ คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารพิจารณาได้อย่างรอบด้านและครบถ้วน

(2) การพิจารณาของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารต้องมีรายละเอียดและขั้นตอนที่ชัดเจนมากขึ้น เพื่อให้คณะกรรมการสามารถพิจารณาเรื่องได้รอบคอบและถี่ถ้วน โดยเฉพาะในส่วน of ข้อมูลเพื่อประกอบการพิจารณาจำเป็นต้องมีมากพอ และมีกระบวนการพิจารณาเรื่องที่จะมีผลกระทบต่อบุคคลอื่นอย่างชัดเจนเพื่อป้องกันความผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้น

กรณีที่ 3 กรณีการให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสำเนาสัญญาซื้อขายสินค้าเชื้อเพลิงที่ทำขึ้นระหว่างองค์การเพื่อการปฏิรูประบบสถาบันการเงิน (ปรส.) กับบริษัท โกลด์แมนซาคส์(เอเชีย) จำกัด ตามคำวินิจฉัยคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารด้านเศรษฐกิจและการคลังของประเทศ แต่ปรส. ยังคงมิได้ดำเนินการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร โดยอ้างถึงสัญญาที่ทำไว้กับบริษัทโกลด์แมนซาคส์(เอเชีย) จำกัด ว่าการเปิดเผยจะต้องได้รับความยินยอมจากคู่สัญญาก่อน ในกรณีนี้จึงมีประเด็นที่ต้องพิจารณาดำเนินการต่อไป คือ

(1) การหามาตรการในการบังคับการให้หน่วยงานของรัฐปฏิบัติตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

(2) การให้หน่วยงานของรัฐพิจารณาทบทวนแนวทางการจัดทำสัญญาต่าง ๆ เพื่อให้สามารถเปิดเผยให้สาธารณชนทราบเป็นการแสดงถึงความมีประสิทธิภาพและความโปร่งใสของการดำเนินการ

(3) ระบบข้อมูลและการวิเคราะห์ของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ต้องละเอียดรอบคอบถูกต้อง และมีความชัดเจนเพียงพอสำหรับประกอบการพิจารณาของ

คณะกรรมการวินิจฉัยฯ ดังนั้นการพัฒนาเจ้าหน้าที่ของสำนักงานฯ ให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการจึงเป็นสิ่งจำเป็นเร่งด่วน เพื่อให้มีความสามารถที่จะสนับสนุนการทำงานของคณะกรรมการวินิจฉัยฯ ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

3. การดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารภายใต้แนวนโยบายของ คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

3.1 การสัมมนาและฝึกอบรม สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ได้มีการประสานกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งในภาครัฐและเอกชนเพื่อจัดให้มีโครงการสัมมนาและฝึกอบรม เพื่อเผยแพร่ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินการตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540 โดยจัดให้มีการดำเนินการในโครงการต่างๆ คือ โครงการประชุมชี้แจงการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติฯ ต่อผู้นำท้องถิ่น โครงการสัมมนานุเคราะห์ในหน่วยงานของรัฐ โครงการฝึกอบรมนิติกรประจำหน่วยงานของรัฐ โครงการสัมมนาในส่วนภูมิภาคสำหรับผู้บริหารและผู้ปฏิบัติฯ และ โครงการพัฒนาบุคลากรของสำนักงาน นอกจากนี้ยังจัดหาวิทยากรไปบรรยายให้ความรู้แก่หน่วยงานของรัฐที่ขอความร่วมมือมาด้วย

3.2 การประชาสัมพันธ์ ได้ดำเนินการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ให้ประชาชนมองเห็นประโยชน์ของกฎหมาย ส่งเสริมให้ประชาชนใช้สิทธิการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของราชการตามที่กำหนดในกฎหมายโดยสื่อมวลชนทุกแขนง ทั้งทางหนังสือพิมพ์ วิทยุ และโทรทัศน์ การจัดทำจดหมายข่าว แผ่นพับ ไปสเตอร์และสติ๊กเกอร์แจกจ่ายประชาสัมพันธ์เป็นการทั่วไป

นอกจากนี้ ยังได้ร่วมมือกับองค์กรพัฒนาเอกชนต่างๆ เช่น สมาคมส่งเสริมสิทธิเสรีภาพของประชาชน คณะกรรมการรณรงค์เพื่อประชาธิปไตย และกลุ่มสมาคม ชมรมอาชีพต่างๆ ซึ่งเป็นองค์กรที่สามารถเชื่อมโยงไปสู่การใช้สิทธิของประชาชนได้ โดยได้มีการร่วมกันจัดสัมมนา อภิปรายและแลกเปลี่ยนความเห็นระหว่างกัน อันเป็นช่องทางที่สำคัญช่องทางหนึ่งในการสร้างเครือข่ายประชาสัมพันธ์สู่ภาคประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.3 การปฏิบัติงานด้านวิชาการ มีการดำเนินการเพื่อพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายและการปฏิบัติตามกฎหมายฯ อย่างต่อเนื่อง เช่น การพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรม ตามพระราชบัญญัติฯ เพื่อให้มีแนวทางการดำเนินงาน การบริหารหลักสูตรเนื้อหา และวิธีการนำเสนอในการฝึกอบรมที่เป็นมาตรฐานสามารถใช้ขยายผลในการให้ความรู้อย่างต่อเนื่อง การศึกษาและจัดทำร่างกฎหมายที่ต้องออกตามพระราชบัญญัติฯ และการส่งกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ และเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ เข้าร่วมประชุมสัมมนานานาชาติในต่างประเทศ เป็นต้น

3.4 การพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสาร ในปี 2541 ได้ว่าจ้างศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (NECTEC) จัดทำแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศปี 2542-2544 เพื่อสร้างระบบเทคโนโลยีสารสนเทศพื้นฐานให้สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารให้สามารถให้บริการข้อมูลข่าวสาร

/ แก่ประชาชน...

แก่ประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อให้การดำเนินการตามแผนแม่บทที่วางไว้เป็นรูปธรรมมากขึ้น ในปี 2542 จึงได้ว่าจ้างบริษัทที่ปรึกษามาออกแบบระบบ Web Site ระบบ Internet และ E-mail ระบบบริหารงานเอกสารด้วยคอมพิวเตอร์ และระบบประชาสัมพันธ์ผ่านเครือข่ายการสอบถามข้อมูลทางโทรศัพท์อัตโนมัติ ซึ่งจะเริ่มนำมาใช้ได้ในปี 2543 ซึ่งจะทำให้การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของราชการของบุคคลทั่วไปทำได้สะดวก รวดเร็วมากขึ้น

3.5 การติดตามผลการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ของหน่วยงานของรัฐ จากการได้ติดตามผลการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ ฯ ของหน่วยงานของรัฐในปี 2542 ปรากฏว่ามีหน่วยงานในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และรัฐวิสาหกิจได้รายงานผลการปฏิบัติตามยังสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ แล้วจำนวน 297 หน่วยงาน หรือคิดเป็น ร้อยละ 25.34 ของจำนวนหน่วยงานในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและรัฐวิสาหกิจซึ่งมีทั้งสิ้นรวม 1,172 แห่ง ซึ่งยังมีได้รวมหน่วยงานในส่วนท้องถิ่นอีก 7,603 แห่ง ที่ยังไม่มีรายงานผลความคืบหน้าของการดำเนินงานมาให้ทราบแต่อย่างใด โดยที่การปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ หน่วยงานของรัฐมีความสำคัญอย่างยิ่งในการให้บริการข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน ทั้งในด้านของการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายและเป็นการรับรองสิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของราชการของประชาชน เฉพาะอย่างยิ่งเป็นการตอบสนองเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติฯ ที่สนับสนุนให้ประชาชนสามารถใช้สิทธิทางการเมืองในการแสดงความคิดเห็นต่อนโยบายและการดำเนินงานของรัฐ นอกจากนี้ยังเป็นกลไกสำคัญที่จะนำไปสู่กระบวนการสร้างความโปร่งใสของรัฐและนโยบายปฏิรูปการเมือง คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ จึงได้นำเสนอแนวทางและวิธีการติดตามประเมินผลและการกำหนดให้มีองค์กรช่วยสนับสนุนการติดตามประเมินผลการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารฯ ต่อคณะรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน 2542 เห็นชอบตามที่เสนอโดยให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องถือปฏิบัติ ดังนี้

(1) ให้กระทรวง ทบวง กรมมีการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติและรายงานโดยคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการปีละ 2 ครั้ง ภายในเดือนเมษายนและตุลาคมของทุกปี

(2) ให้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นหน่วยงานหลักในการเร่งรัดและติดตามประเมินผลการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติฯ ของหน่วยงานของรัฐ โดยให้กำหนดเป็นประเด็นการตรวจราชการในแผนการตรวจราชการของผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี

(3) ให้กระทรวง ทบวง กรม ถือเป็นนโยบายสำคัญในการเร่งรัด และติดตามประเมินผลการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติฯ ของหน่วยงานในสังกัด โดยให้พิจารณามอบหมายผู้ตรวจราชการของส่วนราชการระดับกระทรวง และผู้ตรวจราชการของส่วนราชการระดับกรม เป็นผู้รับผิดชอบ

(4) ให้ผู้ตรวจราชการกรมการปกครอง เป็นผู้รับผิดชอบการติดตามประเมินผลการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติฯ ของหน่วยงานในราชการบริหารส่วนท้องถิ่น

การติดตามและรายงานผลการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการฯ ดังกล่าว จะเป็นมาตรการสำคัญในการติดตาม และกำกับให้หน่วยงานของรัฐตรวจสอบและเร่งรัดการปฏิบัติตามกฎหมายฉบับนี้ของหน่วยงาน เพื่อให้เกิดผลในการปฏิบัติ เพื่อให้บริการข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน สอดตามเจตนารมณ์ของกฎหมายในการส่งเสริมสิทธิการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของราชการของประชาชนอย่างเป็นรูปธรรมในที่สุด

4. ปัญหาในการปฏิบัติงาน

จากการรวบรวมประเด็นปัญหาข้อซักถาม ความเห็นของคณะกรรมการฯ และข้อคิดเห็นของนักวิชาการ รวมทั้ง มุมมองของสื่อมวลชน ที่สะท้อนออกมาในหน้าหนังสือพิมพ์หรือสื่อต่าง ๆ สรุปเป็นภาพรวมปัญหาการปฏิบัติงานในปี พ.ศ. 2542 ได้ ดังนี้

4.1 ปัญหาการขาดความรู้ความเข้าใจในสาระสำคัญและแนวทางการใช้สิทธิตามพระราชบัญญัติ

(1) ในส่วนของประชาชน ประชาชนส่วนใหญ่ยังคงขาดความรู้ในสาระสำคัญของกฎหมายและแนวทางปฏิบัติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความรู้ความเข้าใจในการใช้สิทธิและประโยชน์ของกฎหมาย ขั้นตอนการใช้สิทธิในการขอข้อมูลฯ ตลอดจนสิทธิของตนเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล

(2) ในส่วนของผู้บริหารในหน่วยงานของรัฐ ยังขาดความเข้าใจที่ชัดเจนในสาระสำคัญของกฎหมายและแนวทางปฏิบัติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาทางปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้ดุลยพินิจในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการ

(3) ในส่วนของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐ มีปัญหาด้านทัศนคติที่ยังไม่ตระหนักถึงความสำคัญ คิดว่าเป็นภาระไม่ยากปฏิบัติหรือให้บริการ บางกรณีขาดความเข้าใจ กลัวผลกระทบที่เกิดจากการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร จึงหลีกเลี่ยงการปฏิบัติที่ถูกต้องตามขั้นตอนของกฎหมาย รวมทั้งขาดทักษะในการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะในเรื่องกระบวนการและวิธีการใช้ดุลยพินิจตามกฎหมาย

4.2 ปัญหาการปฏิบัติในหน่วยงานของรัฐ

(1) การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ เป็นภารกิจใหม่ที่ หน่วยงานต้องปฏิบัติโดยมีข้อจำกัดในเรื่องบุคลากรและงบประมาณ จึงอาจจะคาดหวังเกี่ยวกับประสิทธิภาพของหน่วยงานในการปฏิบัติในระยะแรกได้ยาก

(2) การมอบหมายเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ ในหลายหน่วยงานเป็นไปอย่างไม่เหมาะสม เช่น มอบให้บุคลากรที่ด้อยประสิทธิภาพ ขาดความรู้ ความเข้าใจหรือขาดความสนใจให้เป็นผู้ปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติทำให้การดำเนินงานไม่บรรลุเจตนารมณ์ของกฎหมาย

(3) การมอบหมายเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติมีความหลากหลาย เช่น การมอบหมายภารกิจแก่นิติกร เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป ทำให้การปฏิบัติและการใช้ดุลยพินิจมีพื้นฐานวิชาชีพที่แตกต่างกันและไม่มีมาตรฐาน

4.3 ปัญหาการปฏิบัติงานของสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

(1) ปัญหาในการปฏิบัติงานด้านธุรการ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการและคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร สาขาต่าง ๆ ยังมีอัตรากำลังบุคลากรน้อย ไม่เพียงพอในการปฏิบัติงานเฉพาะอย่างยิ่ง อัตรากำลังในฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาต่าง ๆ ที่ต้องใช้เวลาในการจัดเตรียมข้อมูลและเอกสารที่เกี่ยวข้องจำนวนมาก ต้องติดต่อประสานงานกับหน่วยงานของรัฐที่ถูกอุทธรณ์และผู้อุทธรณ์ รวมทั้งต้องจัดทำความเห็นทางวิชาการ ขอกกฎหมาย เสนอเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ส่งผลให้การพิจารณาวินิจฉัยในบางกรณีเป็นไปด้วยความล่าช้า ไม่สามารถตอบสนองความต้องการหรือความจำเป็นของผู้อุทธรณ์หรือผู้ร้องเรียน ได้รวดเร็วเท่าที่ควร

(2) ปัญหาในการปฏิบัติงานด้านวิชาการ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการและคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาต่าง ๆ ยังเป็นไปในลักษณะเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติฯ เช่น การพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรม การศึกษายกร่างประกาศ กฎกระทรวง ที่จะต้องออกตามที่กฎหมายกำหนด แต่การศึกษาระบบกฎหมายสำคัญของกฎหมายในแง่มุมต่าง ๆ อย่างรอบด้าน การทำวิจัย การศึกษาระบบกฎหมายหรือแนวทางปฏิบัติเปรียบเทียบกับต่างประเทศ ในเรื่องสำคัญเฉพาะเรื่อง เช่น เรื่องการคุ้มครองข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล ยังไม่ได้รับการหยิบยกขึ้นมาเป็นกรณีศึกษาอย่างจริงจัง ทั้งนี้ เนื่องจากข้อจำกัดในเรื่องกำลังบุคลากรและข้อจำกัดเกี่ยวกับแวดวงนักวิชาการ นักกฎหมายมหาชนที่สนใจในเรื่องเฉพาะต่าง ๆ ยังมีน้อยและประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นจริงทางปฏิบัติที่เป็นเรื่องกระตุ้นให้ผู้เกี่ยวข้องให้ความสนใจยังมีน้อยไม่ชัดเจน

(3) ปัญหาในการปฏิบัติงานด้านการประชาสัมพันธ์และการเผยแพร่ความรู้ เนื่องจากจำนวนบุคลากรมีความจำกัดในการดำเนินงาน ทำให้การดำเนินงานยังไม่สามารถขยายหรือพัฒนาได้ในอัตราที่รวดเร็ว

(4) ปัญหาการประสานงานหน่วยงานของรัฐ ที่มีจำนวนมากถึงประมาณ 8,775 แห่ง และมีลักษณะงานในความรับผิดชอบแตกต่างกันต้องประสานกับสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการที่เป็นหน่วยงานศูนย์กลางการปฏิบัติในทุกด้าน ระดับของหน่วยงานเป็นหน่วยงานระดับกอง มีอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ทั้งสำนักงานเพียง 19 อัตรา อาจไม่เหมาะสม และไม่สอดคล้องกับปริมาณงาน

5. การแก้ไขปัญหา และแนวทางดำเนินงานของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ในปี 2543

5.1 การเร่งส่งเสริมและพัฒนาความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับสาระสำคัญ ประโยชน์และแนวทางการใช้สิทธิตามพระราชบัญญัติฯ

(1) การประสานให้หน่วยงานของรัฐจัดการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มความรู้ ความเข้าใจ ปรับเปลี่ยนทัศนคติและทักษะ โดยเน้นสาระสำคัญในแต่ละกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจน เช่น กลุ่มผู้บริหารงานใน

/ หน่วยงาน...

หน่วยงาน นิติกร เจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติ และผู้นำองค์กรปกครองท้องถิ่นเฉพาะอย่างยิ่งควรกระตุ้นให้ผู้บริหารในทุกองค์การให้ความสนใจและมีความรู้ในเรื่องพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารฯ อย่างลึกซึ้ง โดยเฉพาะให้เกิดความรู้ลึกว่าพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของหน่วยงานและต่อประเทศชาติโดยรวม

(2) การกำหนดนโยบายให้สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ประชาสัมพันธ์เปิดตัวในเนวราบมากขึ้น เพื่อให้ประชาชนทั่วไปเข้าใจถึงสาระสำคัญจุดมุ่งหมายของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 โดยการจัดทำหนังสือเผยแพร่อธิบายสาระสำคัญของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการเป็นเรื่อง ๆ ให้ประชาชนเข้าใจได้ง่าย

(3) การดำเนินงานในการขยายฐานความรู้จะต้องมีการเพิ่มวิทยากรให้มากขึ้น โดยให้สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารฯ ดำเนินการให้เกิดการขยายตัวของวิทยากรในองค์การทั่วไปอย่างกว้างขวางมากขึ้น และสร้างวิทยากรประจำหน่วยงานให้ได้

(4) การให้ความสำคัญในการให้ความรู้และข้อมูลข่าวสารแก่สื่อมวลชนให้มากขึ้น โดยเฉพาะการดำเนินงานด้านประชาสัมพันธ์ ของสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ซึ่งแม้ว่าที่ผ่านมาจะมีปัญหาว่าเคยจัดสัมมนาแล้วแต่สื่อมวลชนไม่ค่อยให้ความสนใจมากนักก็จำเป็นต้องกระตุ้นต่อไป รวมทั้งจะได้ดำเนินการในแนวทางอื่น ๆ ที่ทำได้ในส่วนของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสาร เช่น การให้สัมภาษณ์สื่อมวลชนทุกครั้ง ผู้ให้สัมภาษณ์ต้องอธิบายเหตุผลตามกฎหมายประกอบด้วย ซึ่งจะเป็นการให้การศึกษาในทางอ้อมแก่สื่อมวลชน นั้น ๆ การเน้นย้ำอย่างสม่ำเสมอจะช่วยกระตุ้นสื่อมวลชนได้ดี

(5) การรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชนเป็นเรื่องใหญ่และสำคัญ เพราะเป็นบันไดขั้นแรกของการเกิดประชาธิปไตยอย่างแท้จริง จึงน่าจะสอดแทรกความรู้เรื่องนี้ไปไว้ในหลักสูตรการพัฒนาของข้าราชการทุกระดับ เฉพาะอย่างยิ่งข้าราชการที่จะได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้บริหาร จำเป็นต้องเข้าใจการปฏิบัติงานในฐานะเจ้าหน้าที่ของรัฐและสามารถบริหารหน่วยงานให้เป็นไปตามกฎหมายได้

5.2 ด้านการปรับปรุงระบบการดำเนินงานและการติดตามประเมินผลของหน่วยงานของรัฐ

(1) ดำเนินการให้มีการปฏิรูประบบงานสารบรรณของหน่วยราชการต่าง ๆ ให้เป็นระบบและอ้างอิงทั่วถึงกันได้ทั่วประเทศให้เอื้อต่อการปฏิบัติตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ สำหรับในหน่วยงานแต่ละแห่งอาจจัดประชุมเชิงปฏิบัติการร่วมกันเพื่อดูว่าข้อมูลใดที่เจ้าหน้าที่สามารถเปิดเผยได้เลยโดยไม่ต้องขอความเห็นชอบ ข้อมูลประเภทไหน จำนวนเท่าใดที่ต้องเสนอผู้มีอำนาจในการพิจารณา ก่อนเปิดเผย ฯลฯ

(2) ให้สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการจัดทำมาตรฐานคู่มือการปฏิบัติงาน เพื่อช่วยในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐและเป็นมาตรฐานแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน

(3) ให้มีการกำหนดขั้นตอน วิธีการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐทุกองค์กรที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้การติดตามประเมินผลให้ประเมินผล ทั้งจากภายในองค์กร และจากภายนอก / เช่น ความเข้าใจ...

เช่น ความเข้าใจและความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานตาม พ.ร.บ.ของเจ้าหน้าที่ตลอดจนความพึงพอใจหรือปัญหาในการให้บริการของประชาชน ฯลฯ และให้ทุกหน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติ จะช่วยให้ผู้เกี่ยวข้องทราบถึงข้อเท็จจริงการดำเนินการไปเป็นพื้นฐานในการปรับแก้ ปรับปรุงการปฏิบัติงานให้มุ่งไปสู่ความสำเร็จตามเจตนารมณ์ของกฎหมายได้ดียิ่งขึ้นต่อไป

(4) คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการจะต้องวางแผนทางพัฒนาระบบสอดคล้องดูแล การออกตรวจและการรายงานการบริการ การเปิดเผยและการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารจากหน่วยงานของรัฐมายังคณะกรรมการให้ชัดเจน กำหนดแนวทางประสานงานกับผู้ตรวจราชการ และกำหนดให้ผู้ตรวจราชการให้ความร่วมมือในการสอดคล้องดูแลการปฏิบัติตามกฎหมาย

5.3 ด้านการปรับปรุงและการพัฒนาการปฏิบัติงานของสำนักงานคณะกรรมการข้อมูล

ข่าวสารของราชการ

สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการในสังกัดสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี จำเป็นต้องเป็นองค์กรที่มีประสิทธิภาพสูง จึงจะสามารถปฏิบัติงานตอบสนองเจตนารมณ์ของกฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ท้ามกลางปัญหาที่เกิดขึ้นจริง และปริมาณคุณภาพงานที่เพิ่มขึ้นควรได้รับการสนับสนุนงบประมาณและอัตราค่าจ้างบุคลากรที่เหมาะสม รวมทั้งต้องมีการจัดทำแผนปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ของสำนักงานฯ เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติงานและเป็นกรอบในการติดตามประเมินผลการทำงานด้วย ทั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการฯ จะต้องมีการรายงานความคืบหน้าของแต่ละแผนเป็นระยะ ๆ ให้คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารทราบ เพื่อให้สามารถประเมินผลการดำเนินงานและสามารถให้ข้อเสนอแนะการปรับปรุงการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการปฏิบัติงาน

สำหรับในปี พ.ศ. 2543 คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้กำหนดทิศทางการดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการให้มุ่งการ “พัฒนาศักยภาพองค์กรให้สามารถรองรับหรือสนองตอบต่อการดำเนินงานทุกด้านได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการติดตามประเมินผลและการสนับสนุนการดำเนินการของหน่วยงานของรัฐ ในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารฯ อย่างใกล้ชิดเพื่อให้หน่วยงานของรัฐทุกระดับ มีการปฏิบัติตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารราชการอย่างเป็นรูปธรรม

6. ข้อเสนอเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา

6.1 กำชับหน่วยงานของรัฐทุกแห่งให้เร่งรัดการปฏิบัติตามบทบัญญัติของกฎหมายและการให้บริการข้อมูลข่าวสารของราชการต่อประชาชนตามแนวทางมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 29 ธันวาคม 2541 โดยเคร่งครัด

6.2 เพื่อให้สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ เป็นองค์กรที่สามารถปฏิบัติงานตอบสนองเจตนารมณ์ของกฎหมายได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพในทุก ๆ ด้านอย่างแท้จริง จึงขอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาสนับสนุนงบประมาณ อัตราค่าจ้าง และการพัฒนาบุคลากรที่เหมาะสม

/ ตามที่คณะ...

ตามที่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้ให้ความเห็นชอบ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ สูงสุดในการปฏิบัติงาน

6.3 ให้กรรมการผู้แทนส่วนราชการในคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ที่ได้รับมอบหมายจากผู้แทน โดยตำแหน่งถูกต้องตามกฎหมาย ปฏิบัติงานในฐานะกรรมการอย่างต่อเนื่อง เป็นระยะเวลาอย่างน้อย 2 ปี เพื่อให้การดำเนินงานในหน่วยงานของรัฐเกิดผลในทางปฏิบัติอย่างจริงจัง

6.4 เพื่อให้การพัฒนางานข้อมูลข่าวสารดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง ให้สำนักนายกรัฐมนตรีและหน่วยงานของรัฐทุกแห่ง พิจารณากำหนดแนวทางการพัฒนางานบริหารข้อมูลข่าวสารงานสารบรรณ ให้เป็นระบบและอ้างอิงทั่วถึงกันได้ทั่วประเทศ

6.5 ให้คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนวางระบบการประเมินผลงานเพื่อเลื่อนขั้น เลื่อนระดับเจ้าหน้าที่ของรัฐตั้งแต่ระดับ 7 ขึ้นไป โดยให้คำนึงถึงการพัฒนาความรู้ และความสามารถด้านการบริหารงานให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารฯ พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง และให้คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนพิจารณาหลักเกณฑ์การสอบแข่งขันบุคคลเข้ารับราชการในตำแหน่งนิติกร ต้องผ่านการทดสอบความรู้วิชากฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง และพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการฯ ในฐานะเป็นวิชาบังคับควบคู่กับความรู้เกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยการบริหารราชการแผ่นดินด้วย

.....

ตารางที่ 1 สรุปจำนวนเรื่องร้องเรียนและอุทธรณ์ในปี 2541 และ 2542

เรื่องร้องเรียนในปี 2541 และ ปี 2542

ปี	รวม	ยุติแล้ว	อยู่ระหว่าง ดำเนินการของสขร.*
2542	113	80	33
2541	32	32	-

หมายเหตุ * อยู่ระหว่างดำเนินการขอเอกสาร หรือข้อเท็จจริงจากหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง

เรื่องอุทธรณ์ในปี 2541 และ ปี 2542

ปี	จำนวน เรื่อง	เรื่องอุทธรณ์ที่เข้าสู่ การพิจารณาของ กวจ.			เรื่องที่อยู่ระหว่าง การดำเนินการ ของ สขร.*
		มีคำวินิจฉัย แล้ว	มีมติยุติเรื่อง **	อยู่ระหว่างการ พิจารณา	
2542	78	38	6	13	21
2541	12	6	6	-	-

หมายเหตุ

* อยู่ระหว่างดำเนินการขอเอกสาร หรือข้อเท็จจริงจากหน่วยงาน ของรัฐที่เกี่ยวข้อง

** เนื่องจากมีการถอนเรื่องไปก่อน และบางเรื่องได้เข้าสู่การพิจารณาของศาล จึงยุติการพิจารณา

ตารางที่ 2 ข้อมูลเรื่องร้องเรียนจำแนกตามหน่วยงาน กระทรวง ทบวง กรม ปี 2542

ข้อมูลเรื่องร้องเรียนจำแนกตามหน่วยงาน กระทรวง ทบวง กรม ปี 2542

หน่วยงาน	จำนวน/ เรื่อง	ร้อยละ
1. สำนักงานกฤษฎีกา	6	5.3%
2. กระทรวงการคลัง	3	2.7%
3. กระทรวงกลาโหม	1	0.9%
4. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	6	5.3%
5. กระทรวงคมนาคม	1	0.9%
6. กระทรวงต่างประเทศ	1	0.9%
7. กระทรวงมหาดไทย	4	3.5%
8. กระทรวงยุติธรรม	2	1.8%
9. กระทรวงศึกษาธิการ	4	3.5%
10. กระทรวงสาธารณสุข	3	2.7%
11. กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม	4	3.5%
12. ทบวงมหาวิทยาลัย	20	17.7%
13. หน่วยงานราชการอื่นๆ	19	16.8%
14. หน่วยงานราชการบริหารส่วนภูมิภาค	25	22.1%
15. หน่วยงานราชการบริหารส่วนท้องถิ่น	14	12.4%
รวม	113	100.0%

ตารางที่ 2 ข้อมูลเรื่องร้องเรียนจําแนกตามหน่วยงาน กระทรวง ทบวง กรม ปี 2542

หน่วยงาน	จำนวน/ เรื่อง	ร้อยละ
1. สำนักงานกํารัฐมนตรี	1	0.9%
สนง.คณะกรรมการป.ป.ป.	1	0.9%
สชว.	1	0.9%
สนง.คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค	1	0.9%
สนง.ตำรวจแห่งชาติ	1	0.9%
สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี	1	0.9%
2. กระทรวงการคลัง		
กรมสรรพากร	2	1.8%
ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	1	0.9%
3. กระทรวงกลาโหม	1	0.9%
4. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์		
กรมประมง	2	1.8%
กรมปศุสัตว์	1	0.9%
กรมป่าไม้	1	0.9%
กรมส่งเสริมการเกษตร	1	0.9%
กรมส่งเสริมสหกรณ์	1	0.9%
5. กระทรวงคมนาคม		
สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย	1	0.9%
6. กระทรวงต่างประเทศ	1	0.9%
7. กระทรวงมหาดไทย	2	1.8%
กรมที่ดิน	1	0.9%
กรมโยธาธิการ	1	0.9%
8. กระทรวงยุติธรรม		
สนง.อัยการสูงสุด	2	1.8%
9. กระทรวงศึกษาธิการ		
สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล	3	2.7%
สนง.คณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ	1	0.9%

ตารางที่ 2 ข้อมูลเรื่องร้องเรียนจำแนกตามหน่วยงาน กระทรวง ทบวง กรม ปี 2542

หน่วยงาน	จำนวน/ เรื่อง	ร้อยละ
10. กระทรวงสาธารณสุข		
รพ.ตำรวจ	1	0.9%
สนง.คณะกรรมการอาหารและยา	1	0.9%
สภาการพยาบาล	1	0.9%
11. กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม		
กรมควบคุมมลพิษ	1	0.9%
สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย	1	0.9%
สนง.นโยบายและแผน สิ่งแวดล้อม	1	0.9%
สนง.พลังงานปรมาณูแห่งชาติ	1	0.9%
12. ทบวงมหาวิทยาลัย		
คณะนิติศาสตร์ ม.ธรรมศาสตร์	2	1.8%
คณะบริหารธุรกิจ ม.เกษตรศาสตร์	1	0.9%
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	1	0.9%
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	2	1.8%
มหาวิทยาลัยขอนแก่น	6	5.3%
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	1	0.9%
มหาวิทยาลัยมหจุฬาราชวิทยาลัย	2	1.8%
มหาวิทยาลัยมหิดล	1	0.9%
มหาวิทยาลัยรามคำแหง	2	1.8%
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช	1	0.9%
ร.ร.สาริต จุฬาลงกรณ์ฯ	1	0.9%

ตารางที่ 2 ข้อมูลเรื่องร้องเรียนจำแนกตามหน่วยงาน กระทรวง ทบวง กรม ปี 2542

หน่วยงาน	จำนวน/ เรื่อง	ร้อยละ
13. หน่วยงานราชการอื่นๆ		
การทางพิเศษแห่งประเทศไทย	3	2.7%
การบินไทย	1	0.9%
การประปาภูมิภาค	1	0.9%
การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค	1	0.9%
การรถไฟแห่งประเทศไทย	3	2.7%
คกก.กองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาสถาบันการเงิน	1	0.9%
ธกส.	1	0.9%
ธนาคารนครหลวงไทย จำกัด (มหาชน)	1	0.9%
บ.ท่าอากาศยานสากลกรุงเทพแห่งใหม่	1	0.9%
ปตท.	1	0.9%
สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3	1	0.9%
องค์การเพื่อการปฏิรูประบบสถาบันการเงิน (ป.ร.ส.)	4	3.5%
14. หน่วยงานราชการบริหารส่วนภูมิภาค		
กรมการขนส่งทางบก จ.ศรีสะเกษ	1	0.9%
การประถมศึกษา อ.คอนตูม จ.นครปฐม	1	0.9%
จ.พิษณุโลก	1	0.9%
จ.อุบลราชธานี	1	0.9%
จังหวัดกระบี่	1	0.9%
ชลประทานจังหวัดสุรินทร์	1	0.9%
ผวจ.อุบลราชธานี	1	0.9%
รพ.นราธิวาสราชนครินทร์	1	0.9%
รร.ปทุมคงคา กรมสามัญศึกษา	1	0.9%
รร.ปลาปาก รร.นาแก รร.ดงคำแจ	1	0.9%
รร.วัดประดู่ในทรวงธรรม	1	0.9%
วิทยาลัยอาชีวศึกษาธนบุรี ว.พระนครศรีอยุธยา	1	0.9%
สถาบันราชภัฏราชนครินทร์	1	0.9%

ตารางที่ 2 ข้อมูลเรื่องร้องเรียนจำแนกตามหน่วยงาน กระทรวง ทบวง กรม ปี 2542

หน่วยงาน	จำนวน/ เรื่อง	ร้อยละ
สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา	1	0.9%
สนง.ตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาค 5 จ.อุบลราชธานี	1	0.9%
สนง.ที่ดินสาขาแกลง	1	0.9%
สนง.ประมงศึกษา จ.นครศรีธรรมราช	1	0.9%
สนง.โยธาเทศบาล เมืองนนทบุรี	1	0.9%
สนง.อัยการ จ.พิษณุโลก	1	0.9%
สบอ.สรรพากร จ.ชัยนาท	1	0.9%
สรรพากรพื้นที่ 5	1	0.9%
สวนสัตว์สงขลา	1	0.9%
สำนักพัฒนาชุมชน กทม.	1	0.9%
อกก.สามัญ	1	0.9%
อำเภอสิชล	1	0.9%
15. หน่วยงานราชการบริหารส่วนท้องถิ่น		
กทม.	2	1.8%
เทศบาล ต.มาบอำมฤต อ.ประเทือง	1	0.9%
เทศบาลตำบลเชียงม่วน	1	0.9%
เทศบาลตำบลโซ่พิสัย จ.หนองคาย	1	0.9%
เทศบาลตำบลลำปลายมาศ	1	0.9%
เทศบาลนครขอนแก่น	1	0.9%
สนง.เขตนานนา	1	0.9%
สนง.ปลัดอบต.	1	0.9%
สภาตำบล ละเมิงเหนือ	1	0.9%
สุขาภิบาล (เทศบาล) ต.ทับกฤช	1	0.9%
อบต.ข้าวปุ้น อ.กุดข้าวปุ้น จ.อุบลราชธานี	1	0.9%
อบต.แซงบาดาล อ.สมเด็จ จ.กาฬสินธุ์	1	0.9%
อบต.วิหารแดง	1	0.9%
	113	100.0%

ตารางที่ 3 ข้อมูลเรื่องอุทธรณ์จำแนกตามหน่วยงาน กระทรวง ทบวง กรม ปี 2542

ข้อมูลเรื่องอุทธรณ์จำแนกตามหน่วยงาน กระทรวง ทบวง กรม ปี 2542

หน่วยงาน	จำนวน/ เรื่อง	ร้อยละ
1. สำนักงานรัฐมนตรี	14	24.6%
2. กระทรวงการคลัง	3	5.3%
3. กระทรวงกลาโหม	1	1.8%
4. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	1	1.8%
5. กระทรวงยุติธรรม	3	5.3%
6. กระทรวงศึกษาธิการ	3	5.3%
7. กระทรวงสาธารณสุข	2	3.5%
8. กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม	1	1.8%
9. ทบวงมหาวิทยาลัย	3	5.3%
10. หน่วยงานอื่นๆ	10	17.5%
11. หน่วยงานราชการบริหารส่วนภูมิภาค	12	21.1%
12. หน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่น	4	7.0%
รวม	57	100.0%

ตารางที่ 3 ข้อมูลเรื่องอุทธรณ์จำแนกตามหน่วยงาน กระทรวง ทบวง กรม ปี 2542

หน่วยงาน	จำนวน/ เรื่อง	ร้อยละ
1. สำนักงานกฤษฎามนตรี		
สถานีตำรวจนครบาลสามเสน	1	1.8%
สนง.คณะกรรมการ ป.ป.ป.	6	10.5%
สนง.คณะกรรมการกฤษฎีกา	1	1.8%
สนง.ตำรวจแห่งชาติ กองวินัย สนง.กำลังพล	1	1.8%
สนง.ตำรวจแห่งชาติ กองบัญชาการ	1	1.8%
สนง.ตำรวจแห่งชาติ กองปราบปราม	1	1.8%
สนง.ตำรวจแห่งชาติ กองสืบสวนสอบสวนคดีเศรษฐกิจ	1	1.8%
สนง.ตำรวจแห่งชาติ สนง.ตำรวจภูธร ภาค 6	1	1.8%
สำนักงานเลขาธิการนายกรัฐมนตรี	1	1.8%
2. กระทรวงการคลัง	1	1.8%
กรมบัญชีกลาง	2	3.5%
3. กระทรวงกลาโหม	1	1.8%
4. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์		
กรมป่าไม้	1	1.8%
5. กระทรวงยุติธรรม	1	1.8%
ศาลฎีกา กรมการตุลาการ	1	1.8%
สำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ	1	1.8%
6. กระทรวงศึกษาธิการ		
กรมการศึกษานอกโรงเรียน	1	1.8%
กรมสามัญศึกษา	1	1.8%
กรมอาชีวศึกษา	1	1.8%
7. กระทรวงสาธารณสุข	1	1.8%
สนง.คณะกรรมการอาหารและยา	1	1.8%
8. กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม		
สนง.ประกันสังคม	1	1.8%

ตารางที่ 3 ข้อมูลเรื่องอุทธรณ์จำแนกตามหน่วยงาน กระทรวง ทบวง กรม ปี 2542

หน่วยงาน	จำนวน/ เรื่อง	ร้อยละ
9. ทบวงมหาวิทยาลัย		
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	2	3.5%
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	1	1.8%
10. หน่วยงานอื่นๆ		
กลต.	1	1.8%
การทางพิเศษแห่งประเทศไทย	1	1.8%
ธกส.	1	1.8%
ธนาคารแห่งประเทศไทย	2	3.5%
สภาพนายความ	2	3.5%
สภาผู้แทนราษฎร	1	1.8%
องค์การขนส่งมวลชน กรุงเทพฯ	1	1.8%
องค์การเพื่อการปฏิรูประบบสถาบันการเงิน (ป.ร.ส.)	1	1.8%
11. หน่วยงานราชการบริหารส่วนภูมิภาค		
จังหวัดนครปฐม	1	1.8%
จังหวัดลำปาง	1	1.8%
ที่ดิน จ.สมุทรสาคร	1	1.8%
สนง. ประถมศึกษา จ.ศรีสะเกษ	1	1.8%
สนง. เร่งรัดพัฒนาชนบท จ.ร้อยเอ็ด	1	1.8%
สนง. สวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน จ.นครพนม	4	7.0%
สนง. สามัญศึกษา จ.ร้อยเอ็ด	1	1.8%
สบอ. สรรคบุรี จ.ชัยนาท	1	1.8%
อำเภอตาพระยา	1	1.8%
12. หน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่น		
กองกฎหมาย และคดี กทม.	1	1.8%
เทศบาลตำบล พิบูลย์มังสาหาร	1	1.8%
เทศบาลตำบลลุง อ.เมือง จ.สตูล	1	1.8%
สภาเทศบาลเมืองตรัง	1	1.8%
	57	100.0%

ด่วนมาก

ที่ นร 0403/ 7422

สำนักงบประมาณ

ถนนพระรามที่ 6 กรุงเทพฯ 10400

24 มกราคม 2543

เรื่อง รายงานเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนมาก ที่ นร 0205/321

ลงวันที่ 11 มกราคม 2543

ตามหนังสือที่อ้างถึงแจ้งว่า รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (คุณหญิงสุพัตรา มาศดิตถ์) ประธานกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ได้ขอให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีทราบรายงานสรุปการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ประจำปี พ.ศ. 2542 และพิจารณามีมติให้หน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติตามแนวทางข้อเสนอของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ รวม 5 ข้อ จึงขอให้สำนักงบประมาณเสนอความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี ภายในวันที่ 28 มกราคม 2543 ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

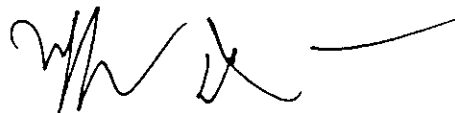
สำนักงบประมาณพิจารณาแล้วขอเรียนว่า ตามข้อเสนอของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการที่เสนอเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณามีมติในข้อ 4.2 ที่กำหนดให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาสนับสนุนงบประมาณ อัตราค่าจ้าง และการพัฒนาบุคลากรที่เหมาะสมให้แก่สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ตามที่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้ให้ความเห็นชอบ นั้น สำนักงบประมาณเห็นด้วยในหลักการที่จะสนับสนุนให้สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการซึ่งเป็นหน่วยงานธุรการและวิชาการของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการเป็นองค์กรที่สามารถปฏิบัติงานตอบสนองเจตนารมณ์ของกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการได้อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตามก็ดีสำนักงบประมาณมีความเห็นว่า

1. การพิจารณาสนับสนุนการใช้จ่ายเงินงบประมาณรายจ่ายไปเพื่อการใดนั้น โดยหลักการทั่วไปเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะรัฐมนตรีที่จะดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบายรัฐบาลและสอดคล้องกับภาวะการเงินการคลังของประเทศ ประกอบกับตามนัยมาตรา 6(2) และ (3) แห่งพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ.2502 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้บัญญัติให้ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณมีอำนาจหน้าที่วิเคราะห์งบประมาณและการจ่ายเงินของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ

ตลอดจนกำหนด เพิ่ม หรือลดเงินประจำงวดตามความจำเป็นของการปฏิบัติงานและตามกำลังเงิน
ของแผ่นดิน ดังนั้นการพิจารณาสนับสนุนงบประมาณให้แก่สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสาร
ของราชการ จึงควรให้สำนักงานประมาณพิจารณาตามความเหมาะสมจำเป็นของการปฏิบัติงานและ
ตามกำลังเงินของแผ่นดินด้วย ทั้งนี้ ตามบทบัญญัติดังกล่าว

2. การสนับสนุนในด้านอัตรากำลังแก่ส่วนราชการต่าง ๆ ในปัจจุบันจะต้อง
ดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีในเรื่องมาตรการปรับขนาดกำลังคนภาครัฐ ประกอบกับคณะ
กรรมการปฏิรูประบบราชการได้มีมติกำหนดแนวทางปฏิบัติตามมาตรการปรับขนาดกำลังคนภาครัฐ
โดยให้ อ.ก.พ. กระทรวงพิจารณาภาพรวมของตำแหน่งที่แจ้งยุบเลิกจากการเกษียณอายุราชการและ
พิจารณาเกลี้ยตำแหน่งตามความจำเป็นของแต่ละส่วนราชการที่จะขอรับการจัดสรรอัตรากำลังก่อน
จากนั้นจึงจะขอรับการจัดสรรอัตรากำลังไปยังคณะกรรมการกำหนดเป้าหมายและนโยบายกำลังคน
ภาครัฐ (คปร.) ซึ่งเป็นคณะกรรมการที่ทำหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย กลยุทธ์ และ
วิธีดำเนินการเพื่อให้กำลังคนภาครัฐมีขนาดที่เหมาะสม มีประสิทธิภาพ รวมทั้งพิจารณาจัดสรรอัตร
ากำลังให้กับส่วนราชการที่ต้องเพิ่มอัตรากำลังตามความจำเป็น ดังนั้นการสนับสนุนอัตรากำลังให้แก่
สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการจึงควรปฏิบัติตามแนวทางดังกล่าวข้างต้นด้วย
จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณานำเสนอความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาคณะ
รัฐมนตรีต่อไปด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายพลตรี พิชัย ปิยะอนันต์)

ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ

กองกฎหมายและระเบียบ

โทร. 2739919

โทรสาร 2739436

ด่วนมาก

ที่ นร 0703/ 122

สำนักงาน ก.พ.

ถนนพิษณุโลก กท 10300

31 มกราคม 2543

เรื่อง การให้ความเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร 0205/320 ลงวันที่ 11 มกราคม 2543

ตามหนังสือที่อ้างถึง ขอให้สำนักงาน ก.พ.พิจารณาเสนอความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับข้อเสนอของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ความแจ้งแล้ว นั้น

สำนักงาน ก.พ.พิจารณาข้อเสนอดังกล่าวแล้ว มีความเห็น ดังนี้

1. ตามข้อเสนอดังข้อ 4.2 ที่ว่า เพื่อให้สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ เป็นองค์กรที่สามารถปฏิบัติงานตอบสนองเจตนารมณ์ของกฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิภาพในทุก ๆ ด้าน จึงขอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาสับสทูนงบประมาณ อัตราค่าจ้าง และการพัฒนาบุคลากรที่เหมาะสม ตามที่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้ให้ความเห็นชอบ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการปฏิบัติงานนั้น สำนักงาน ก.พ.เห็นว่า โดยที่ปัจจุบันประเทศไทยยังอยู่ในสภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจ และคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2541 เรื่องมาตรการควบคุมค่าใช้จ่ายด้านบุคคลภาครัฐ ให้ส่วนราชการระงับการขอจัดตั้งหน่วยงานใหม่หรือขยายหน่วยงาน และให้ทุกส่วนราชการควบคุมค่าใช้จ่ายด้านบุคคล จัดทำแผนการตัดลดภารกิจรอง การเพิ่มประสิทธิภาพและการลดค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ และมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 28 เมษายน 2541 เรื่องการปฏิรูประบบราชการ ไม่ให้เพิ่มอัตราตั้งใหม่ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2541 ถึง พ.ศ. 2544 ดังนั้น การขอกำหนดตำแหน่งเพิ่มใหม่ในสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการจึงไม่สอดคล้องกับมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว หาก

สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการมีความจำเป็นต้องเพิ่มอัตรากำลังสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีควรขอทำความตกลงกับ ก.พ.เพื่อเกลี้ยอัตรากำลังจากส่วนราชการอื่นในสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีไปเพิ่มในสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

2. สำหรับข้อเสนอข้อ 4.5 ที่ว่า ให้คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนพิจารณาวางแผนการประเมินผลงานเพื่อเลื่อนระดับเจ้าหน้าที่ของรัฐตั้งแต่ระดับ 7 ขึ้นไป โดยให้คำนึงถึงการพัฒนาความรู้และความสามารถด้านการบริหารงานให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ และพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองนั้น สำนักงาน ก.พ.เห็นว่า

2.1 การกำหนดให้การประเมินผลงานเพื่อเลื่อนระดับเจ้าหน้าที่ของรัฐตั้งแต่ระดับ 7 ขึ้นไป ต้องคำนึงถึงการพัฒนาความรู้และความสามารถด้านการบริหารงานให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับด้วยนั้น จะช่วยให้ส่วนราชการต่าง ๆ ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับอย่างจริงจัง แต่เนื่องจากพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับดังกล่าวเป็นกฎหมายใหม่ สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการจึงควรจัดทำคำอธิบายเผยแพร่เพื่อให้ปฏิบัติได้อย่างถูกต้องด้วย

2.2 โดยที่ ก.พ.ได้กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และขั้นตอนการคัดเลือกเพื่อเลื่อนข้าราชการพลเรือนสามัญขึ้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้นไว้ตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร 0708.1/ว 22 ลงวันที่ 30 กันยายน 2540 โดยกำหนดให้ส่วนราชการจัดทำรายละเอียดหน้าที่ความรับผิดชอบและความต้องการของตำแหน่งที่จะแต่งตั้ง เช่น ให้กำหนดความรู้ในด้านต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องใช้ในการปฏิบัติงาน กำหนดความสามารถในด้านต่าง ๆ รวมทั้งกำหนดทักษะและความเชี่ยวชาญหรือประสบการณ์ที่จำเป็นต้องใช้ในการปฏิบัติงาน เป็นต้น และให้คณะกรรมการคัดเลือกกำหนดองค์ประกอบ เกณฑ์ และวิธีการประเมินตามความเหมาะสมกับตำแหน่งที่จะแต่งตั้งด้วย ซึ่งในทางปฏิบัติเมื่อมีกฎหมายหรือระเบียบออกใหม่ หากเป็นกฎหมายหรือระเบียบที่จำเป็นต้องใช้ในการปฏิบัติงาน ส่วนราชการสามารถกำหนดให้การพัฒนาความรู้และความสามารถในการบริหารงานให้เป็น

ไปตามกฎหมายหรือระเบียบที่ออกใหม่ดังกล่าวเป็นความต้องการของตำแหน่งได้อยู่แล้ว
 ดังนั้น หากคณะรัฐมนตรีมีนโยบายให้การประเมินผลงานเพื่อเลื่อนระดับเจ้าหน้าที่ของรัฐ
 ตั้งแต่ระดับ 7 ขึ้นไป ต้องคำนึงถึงการพัฒนาความรู้และความสามารถด้านการบริหารงานให้
 เป็นไปตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ และพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการ
 ทางปกครองด้วย ตามข้อเสนอของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ หลักเกณฑ์
 วิธีการ และขั้นตอนการคัดเลือกเพื่อเลื่อนข้าราชการพลเรือนสามัญขึ้นแต่งตั้งให้ดำรง
 ตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้นที่ ก.พ.กำหนดไว้ตามหนังสือสำนักงาน ก.พ.ดังกล่าวข้างต้น
 จึงสามารถรองรับนโยบายดังกล่าวได้โดยไม่จำเป็นต้องออกหลักเกณฑ์เพิ่มเติมอีก

3. ส่วนข้อเสนอที่ว่า ให้คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนพิจารณา
 หลักเกณฑ์การสอบแข่งขันเพื่อบรรจุบุคคลเข้ารับราชการในตำแหน่งนิติกรให้ต้องสอบ
 ความรู้วิชากฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง และกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ
 เป็นวิชาบังคับควบคู่กับความรู้เกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยการบริหารราชการแผ่นดินนั้น
 สำนักงาน ก.พ.เห็นด้วยกับข้อเสนอดังกล่าว เพราะจะทำให้ส่วนราชการต่าง ๆ และประชาชน
 ทั่วไปเห็นความสำคัญของกฎหมายทั้งสองฉบับนี้และปฏิบัติให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของ
 กฎหมายอย่างจริงจัง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นางทิพาดี เมฆสุวรรณ)

เลขาธิการ ก.พ.

กองกฎหมายและระเบียบ

โทร. 2819475

โทรสาร 2810485